

Formandens beretning.....	1
Chefkonsulentens beretning.....	5
Tidlige regnskaber 2021	9

Økonomiudvalget afholdt beretningsmøde den 8. februar 2022. Her følger de to beretninger og de foreløbige regnskabsresultater 2021 på bedriftsniveau, der blev gennemgået på mødet.

Formandens beretning

Den aktuelle økonomi i landbruget

Det er ikke fordi, jeg selv er smågriseproducent, at jeg starter min beretning omkring økonomien i svineproduktionen og i særdeleshed økonomien i produktion af smågrise, men det er fordi, svineproduktionen i Danmark og i resten af Europa er økonomisk meget udfordret.

I min tid som svineproducent er der aldrig før set så stor en ubalance i økonomien ved produktion af svin, og jeg kan være meget bekymret for, hvordan denne ubalance efterlader den samlede svineproduktion i Danmark. Ikke alene er vi udfordret på vores indtjening, men vi står samtidig overfor nye snævre rammevilkår omkring reduktionskrav til vores miljøbelastning og krav til reduktion af CO₂.

Produktionen af smågrise har nu i et godt stykke tid været særdeles likviditetskrævende, og flere smågriseproducenter, særligt de der er tvunget til at købe korn til produktionen, er ekstremt udfordrede. Og flere står med overvejelser om at benytte lejligheden til en sanering eller helt at stoppe produktionen.

De svineproducenter, som sælger deres grise afregnet efter puljenotering eller til udlandet, er de, som er særligt økonomisk udfordrede med det nuværende bytteforhold. Der er desværre ikke i øjeblikket udsigt til forbedring i noteringerne på hverken smågrise eller slagtesvin, og der er heller ikke udsigt til et fald i foderpriserne.

Jeg er naturligvis klar over, at der er forskel på de enkelte svineproducenters robusthed. Derfor skal den aktuelle krise også håndteres individuelt. Jeg kan kun opfordre til, at vi hver især søger den individuelle rådgivning for den rigtige beslutning.

Til gengæld er det glædeligt, at mælkeproducenterne har oplevet stabile afregningspriser over året. Men også mælkeproduktionen oplever stigende udgifter til foder og andre omkostninger, som dermed tager toppen af overskuddet. Til trods for stigende omkostninger forventer vi, at de fleste mælkeproducenter vil opnå en god positiv konsolidering og et likviditetsoverskud for 2021.

Det er min fornemmelse, at udbytter i grovfoder ligger på et normalt niveau, ikke topudbytter, men med en god kvalitet. Egen produktion af foder imødekommer et godt stykke hen ad vejen de prisstigninger, som også rammer mælkeproduktionen, på særligt de proteinrige fodertyper.

Prisudsigterne for indeværende år efterlader en forventning om, at mælkeproduktionen i '22 også kan se frem til et fornuftigt økonomisk resultat. Jeg vil alligevel opfordre til, at et godt likviditetsoverskud primært anvendes til sikring af den fremtidige likviditet, selvom der er et udskudt behov for reinvesteringer.

Lokalt har markbruget i 2021 oplevet store variationer i udbytterne. Det generelle billede er, at udbytterne ligger omkring 10% under gennemsnittet. Det gælder stort set for alle afgrøder, men mest markant på vårbyggen og til dels for rapsudbytter.

Det er glædeligt for markbruget og dermed for planteavlerne, at prisen på korn har været stigende. Især har prisen på raps været stejlt stigende. Disse prisstigninger kompenserer for faldet i udbytter, og dermed vil markbruget opnå et fornuftigt økonomisk resultat i 2021, med overskud, positiv konsolidering og positiv likviditet.

Enkelte planteavlere har i foråret 2021 prioriteret afdækning af korn og raps til en fast pris – med det formål at opnå budgetsikkerhed. For disse planteavlere vil dette netop i år tage toppen af det økonomiske resultat.

Alligevel bør vi nok overveje at indgå prisaftaler for høsten 2022, særligt på raps. Men også de gode priser på hvede og maltbyg kunne tale for en delvis sikring af salgspriserne allerede nu.

Aktuel landbrugspolitik

I efteråret indgik Folketinget et bredt landbrugsforlig og vedtog en landbrugspakke for dansk landbrug for de næste mange år. Disse skal give landbruget en sikkerhed for, hvad landbruget kan forvente af kommende politiske initiativer, der kan sikre en fremtidig ramme for landbrugets produktionsvilkår.

Landbrugspakken er et læsbart overskueligt stykke papir, som indeholder en række intentioner om reduktion i klimabelastning, reduktion af kvælstofudledning og en række andre miljømål. Når jeg læser dokumentet, ser jeg også en aftale, der giver mulighed for løbende stramninger overfor landbruget, hvis de skitserede mål ikke opfyldes.

Vist er der penge med i forliget, men jeg tænker, at vi alligevel skal forberede os på egenbetaling; dels reelle penge, men også en betaling gennem de produktionsbegrænsninger, vi måtte blive pålagt.

Jeg har selv etableret et minivådområde, med et ca. 25 ha stort opland. Det gjorde jeg gerne, men nu viser det sig, at der i et hjørne af dette opland, er etableret en solcellepark, hvilket betyder, at jeg alligevel ikke kan få tilskud til denne etablering. Fordi et opland efterfølgende ikke må skifte karakter. En solcellepark, som jeg intet har haft med at gøre. Jeg nævner blot dette for at illustrere den usikkerhed, vi står overfor, når de politiske krav til landbruget skal indfries.

Ligeledes har EU-parlamentet tiltrådt en ny CAP-reform, der fuldstændigt omlægger vores nuværende EU-støtteordning. Meget er endnu ikke implementeret i en forordning, og derfor kender vi endnu ikke den fulde konsekvens af denne CAP-reform på vores landbrug.

En fællesnævner for landbrugspakken og CAP-reformen er, at landbrugets miljøbelastning skal ned, udledning af kvælstof skal reduceres, CO₂-belastning skal sænkes, biodiversitet skal forbedres, og vi vil blive pålagt en række krav hertil. Og ikke mindst vil det blive kontrolleret, om vi gør nok på disse indsatsområder.

Fra foråret 2023 skal vi så småt til at udfylde nogle ESG-afrapporteringskrav i vores regnskaber. Eu – bestemmelser og krav fra finanstilsynet gør at vi nu også skal tænke ESG ind i vores dagligdag.

ESG står for god landmandskab omkring miljø, ledelse og klimatilpasning.

2023 vil være det første år - lad os kalde det et forsøgs-år - herefter bliver det et permanent krav. På længere sigt kan der formentligt ikke ydes lån til ikke-miljø- og klimavenlige investeringer.

Landboforeningen arbejder med at udvikle og kunne håndtere disse kommende ESG-krav. Hvordan en simpel og let adgang til denne opgave skal se ud, ved vi ikke med sikkerhed endnu. Få landmænd har allerede været i gang med opgaven, men jeg tænker, det vil være praktisk at afvente en fællesløsning, før vi kaster os ud i dette projekt.

Konklusionen er, at vi står overfor betydelige stramninger i vores rammevilkår i de kommende år.

Økonomiudvalgets arbejde

Ud over de fem folkevalgte i økonomiudvalget, så deltager også Kite Borup, Henrik Larsen, Anders Lange og Hans-Henrik i udvalgets møder.

Udvalget er budgetansvarlig og har ansvar for det faglige arbejde, der udøves under udvalget. Udvalget er de regnskabsføreres talerør og skal sikre et godt og et højt fagligt niveau til en fair pris, der dækker de omkostninger, som ligger under udvalget.

På det faglige område ligger regnskab, driftsøkonomi, skat og de tilhørende faglige discipliner, der naturligt hører ind under disse områder. Men også juridisk afdeling hører ind under økonomiudvalget, og selvom landboforeningens formidlingselskab er et aktieselskab, så er bestyrelsen i dette selskab sammensat af repræsentanter fra økonomiudvalget.

Den samlede omsætning under udvalget løber op omkring kr. 24 millioner inklusiv formidlingselskabet. Det kræver naturligvis en sikker styring at kunne opnå et nul resultat efter afskrivninger.

Udover budgetansvar, så arbejder udvalget med problemsager, som de regnskabsførende kan løbe ind i. Udvalget har gennem tiden måttet se på sådanne problemstillinger, men de sidste mange år, har været problemfri. Det er glædeligt og fortæller blot, at der er styr på det faglige arbejde, der udgår fra kontoret, og at der er en generel høj tilfredshed hos de regnskabsførende.

I udvalget har vi på det seneste drøftet de skattemæssige bygningsafskrivninger. Det skyldes, at finansstilsynets nedskrivningskrav overfor banker på landbrugets bygningsværdier står i skærende kontrast til de snævre skattemæssige afskrivningsbestemmelser og landbrugsbygningernes faktiske levetider. Men hvad værre er, så kommer bygningsafskrivninger altid til genbeskatning gennem ejendomsavance, når vi en dag ønsker at sælge, også selvom bygningerne er nedrevet eller står til nul i værdi.

Grundlæggende bør afskrivningsprocenter følge bygningens forventede levetid og bør da slet ikke genbeskattes, hvis bygningen er fjernet. Der står bunker af landbrugsbygninger rundt om i landet, som aldrig vil blive genanvendt og som skæmmer landskabet. De, der fjerner disse bygninger, bør præmieres i stedet for at blive beskattet. Det er en sag, som vi vil genoptage i det kommende års arbejde i udvalget.

Økonomiudvalgets samarbejdsparter

I det daglige faglige arbejde, der udgår fra økonomi, regnskab og jura, trækker kontoret på et samarbejde med Seges. Dette samarbejde består dels af regnskabsprogrammet Ø90, Summax og Ø90-online. Hele landboforeningens administrationssystem er også udviklet i samarbejde med Seges, og dertil bruger kontoret også Seges som backup til det faglige arbejde.

Det er et samarbejde, der sker på landsplan, og som har et samlet budget omkring 78 millioner fordelt på de enkelte kontorer rundt om i landet. Det er mange penge, der skal styres og prioriteres. Helt grundlæggende mener jeg, at det set-up, der er omkring pengestyling og prioritering, har en konstruktionsfejl.

Det er sådan, at pengestyling og prioritering af de 78 millioner er lagt ud til en direktørkreds og ikke en folkevalgt kreds, som jo i sidste ende betaler alle disse millioner. Men direktørkredsen er også skruet sådan sammen, at den i sin bestemmelsesret fungerer som et aktieselskab, hvor jeg hellere havde set andelsprincippet gælde.

Denne konstruktionsfejl giver udfordringer for Djursland Landboforening i forhold til samarbejdet med DLBR-kredsen. DLBR står for Dansk Landbrugsrådgivning og er et samarbejde mellem rådgivningsenheder i Danmark, med en tæt tilknytning til Seges og dermed Landbrug & Fødevarer. Måske Anders Harck senere i aften vil give sin vurdering af dette emne, så vi alle kan blive lidt klogere på denne konstruktion og samarbejdet omkring dette enorme budget.

Kontoret

I 2021 har kontoret udarbejdet 700 regnskaber, heraf 600 landbrugsregnskaber, samt en række andre tilhørende arbejder omkring analyse, investering og finansiering. Dertil har juridisk afdeling gennemført 75 landbrugshandler og en række andre juridiske sager omkring kontrakter og familieretlige opgaver.

Samlet er der registreret 1.200 fakturanumre under økonomiudvalget, og for at kunne håndtere dette er der omregnet 25 fuldtidsbeskæftigede under udvalget.

Kontoret har i de seneste år haft stigende tilgang af arbejde, til trods for at vi bliver færre landmænd. Det ser ud til, at det at drive landbrug bliver mere og mere komplekst, og jeg tror, at denne kompleksitet vil være stigende i de kommende år.

Der vil altid være brugere af landboforeningens, som stiller spørgsmål til det faglige arbejde eller til den pris, der skal betales for den efterspurgte ydelse.

Vi er i udvalget enige om, at der ikke kan gås på kompromis med det faglige indhold og det ansvar, som landboforeningen påtager sig overfor den enkelte landmand, og udvalgets omkostninger skal lægges ud på brugerne af kontoerne.

Når vi lægger budget for udvalget, går vi altid efter et nulbudget. Vi landmænd skal ikke betale til en profitskabende virksomhed. Når vi lægger et nulbudget, så kan der hurtigt opstå en ubalance i økonomien, særlig med en omsætning på de 24 millioner under udvalget. Det må vi acceptere for 2021. Vi opnår en mindre ubalance i landboforeningens samlede økonomiske resultat, hvilket skyldes corona, barsel og forskydninger i det indkomne arbejde. Udsving i det økonomiske resultat er nok et af vilkårene, som landboforeningen må leve med.

Afsluttende bemærkninger

Jeg vil gerne slutte af med at takke for jeres fremmøde og for jeres opbakning som landmænd og brugere af økonomikontoret og juridisk afdeling. Udvalget vil fortsat gøre alt for, at der udøves den bedste faglige rådgivning over for jer.

Jeg vil også gerne takke udvalget for et godt, solidt og muntert samarbejde i løbet af året, og jeg glæder mig til at tage endnu en tårn sammen med jer i det kommende år.

Slutteligt vil jeg gerne takke alle medarbejdere på kontorerne for et godt loyalt stykke arbejde i det forløbne år.

Chefkonsulentens beretning til Økonomiudvalgets årsmøde

Egentlig skulle min beretning i år havde været nummer 30, men da coronasmitte satte begrænsninger for mødeaktiviteter i 2021, er min beretning i år ”kun” nummer 29. Selv om det ”kun” er nummer 29, så kan vi vist godt tillade os at evaluere på disse beretninger og stille relevante spørgsmål?

Har beretningerne været relevante? Har de overhovedet givet mening? Har de ramt rigtigt? Og kan I tilhørere bruge dem til noget som helst?

Til alle beretningsmøder forsøger vi at have et indhold, der giver en bred orientering om den aktuelle landbrugsøkonomiske og landbrugspolitiske situation, bagvedliggende økonomiske strukturer der har betydning for den enkelte landmands økonomi, vise de nyeste regnskabstal og have indlæg der giver et frisk pust udefra. Alt sammen noget, vi forhåbentlig kan tage med hjem og bruge som inspiration i vores daglige virke.

På de fleste af disse beretningsmøder har mit mål været at give min vurdering af den aktuelle økonomiske situation og forventninger til dennes udvikling, når vi taler om de bagvedliggende økonomiske strukturer. Økonomiske bevægelser, der har indirekte og direkte indflydelse på landbrugets økonomiske vilkår.

Det gælder forventning til købekraft, udbud, efterspørgsel og det finansielle grundlag for landbruget.

Igen i år har vi forsøgt at lave et program for dette beretningsmøde, der spænder vidt indenfor den aktuelle landbrugsøkonomi. Og igen skal min beretning omhandle den generelle økonomiske situation og forventninger til dens udvikling på kort og lang sigt. Alt sammen i den forventning at det giver mening, det er relevant, og at det kan bruges til et eller andet.

Angela Merkel og finanskrisen

Vi kender jo alle sammen Angela Merkel, som blev valgt til forbundskansler i 2005, og som trak sig fra denne post i efteråret. Angela er født i Hamburg, opvokset i en lille by nord for Berlin i det gamle DDR, uddannet i kvantekemi og har en doktorgrad i dette fag. Angela blev Europas stærkeste og mest respekterede leder i nyere tid.

Jeg læste i efteråret en bog om Angela Merkel, der som repræsentant for den stærkeste økonomi i Europa blev kastet ind i finanskrisen, måtte redde Euroen og genoprette tilliden til den europæiske økonomi og det europæiske samarbejde.

I husker nok alle overskrifter om Lehman Brothers fallit, Grækenlands Bankerot, Italiens og Spaniens vaklende økonomier. Alt i alt et oprydningsarbejde, som i stor udstrækning kom til at ligge på de stærkeste skuldre – den tyske økonomi og arbejdskraft.

I husker nok også overskrifter om redninger af banker, stiftelse af garantifonde og andre sikkerhedsstillelser. Alt sammen blev løftet ind i de europæiske landes statsbudgetter med negative følger som en direkte konsekvens.

Alt sammen havde den konsekvens, at finanskrisen og det efterfølgende økonomiske redningsarbejde medførte væsentlige lånebehov og dermed betydeligt stigende gældsætning i Europa.

Angela Merkel udtaler: ”En dag går det op for den europæiske befolkning, hvor stor en gældsbyrde jeg har pålagt dem – alt sammen for at redde den europæiske økonomi”.

Angela Merkel udtaler endvidere: ”Euroen lider af en væsentlig konstruktionsfejl, Eurozonens og dermed Eurolandenes problem er den enorme heterogene sammensætning i konkurrence, effektivitet, arbejdskultur og mangel på reformer under den samme pengepolitik”.

Stimulering af vækst og gældsætningen

Lige siden finanskrisen og det efterfølgende økonomiske reparationsarbejde, har skiftende direktører for Den Europæiske Centralbank – det er i øjeblikket Christine Lagarde – gennemført en betydelig lempelig pengepolitik. Alt sammen med det formål at skabe en vækst i samfundet, som kan bruges til at tilbagebetale den gældsætning, som finanskrisen medførte.

Den lempelige pengepolitik, der undervejs har været ført med en tilsvarende stigende gældsætning, har været ført i håb om, at væksten på et tidspunkt fik fat i Europa, og at denne vækst blev selv bærende, således at den lempelige pengepolitik kunne rulles tilbage og at Europas samlede gæld dermed kunne sænkes.

Coronasmitte og yderligere gældsætning

Midt i det hele kommer Coronavirus til Europa. Og med Coronaen er der i betydelig grad risiko for, at væksten går i stå. Derfor øger Den Europæiske Centralbank sine økonomiske stimuli ved at

opskalere sin opkøbspolitik af værdipapir. Dermed lempes igen den økonomiske pengepolitik yderligere, med øget gældsætning som konsekvens.

De seneste års markant lempelige pengepolitik har medført ”højvande i finanshavet” og dette højvande løfter ”alle både”. I ordet ”både” tænkes alle former for aktiver. Priser på huse, sommerhuse, håndværkere, værdipapirer, aktier osv. Der er altså opstået en pengerigelighed, som kanaliseres ud i øget aktivitet og dermed værdistigning.

Denne pengerigelighed har således medført betydeligt stigende omsætning i huse, byggeri, investeringer og ikke mindst spekulation. Dette er ikke alene et dansk fænomen. Det gælder hele Vesteuropa men så sandelig også USA.

Vi må forvente, at der er en bagside af krisemedaljen, og at der er en regning, der skal betales. Eller rettere, at der er en gæld, der skal betales.

Alene i Danmark er den samlede statsgæld fra 2019 til i dag øget med 200 milliarder. Og i den sidste 10-årige periode er den private gæld, herunder virksomhedsgæld, steget med 2.200 milliarder. Alene i 3. kvartal 2021 var den samlede låneoptag i det danske boligmarked 44 milliarder.

Til trods for disse tal, så kan vi læse, at dansk økonomi er bomstærk. Dette udsagn og denne beregning måles på statens gæld i forhold til bruttonationalproduktet. Bruttonationalproduktet er værdien af et lands samlede produktion af varer og tjenester minus værdien af de anvendte råstoffer i løbet af et år.

Der er altså tale om procentregning. Så hvis bruttonationalproduktet falder, stiger gældsbyrden i denne beregning, og den danske økonomiske robusthed falder dermed tilsvarende. Det er derfor afgørende, at væksten fastholdes i et højt og gerne stigende niveau, og helst uden yderligere gældsætning.

Ledende økonomer advarer nu mod konsekvensen af det aktuelle højvande i finanshavet, idet dette kan medføre økonomisk overophedning. Altså en ubalance i mellem vækst og gældsætning, hvilket medfører risiko for, at væksten eller gælden vælter økonomien.

Vælter økonomien, så står vi med en meget stor gældsmæssig udfordring, der både er opbygget som følge af finanskrisen, senere coronakrisen og godt krydret med meget store forventninger til afkast af investeringer.

Vi har allerede set, at den amerikanske centralbank har sat foden på bremsen og varsler salg af værdipapirer, som er opkøbt undervejs for at stimulere pengepolitikken. Det samme situation kan meget vel indtræffe i Europa. Denne opgave er en ren linedans, og den er som i ordets betydning vanskelig.

Vi må imødesee en korrektion i de finansielle markeder og dermed i aktiviteter og værdisætning af aktier, værdipapir og andre aktiver.

Inflation og rentestruktur

Den økonomiske stimulering, den lempelige pengepolitik og det deraf afledte højvande i finanshavet har medført mange spekulationer omkring kommende inflation, recession, deflation og stagnation.

Alt sammen er meget vanskeligt at forudsige og er helt afhængigt af, hvordan Christine Lagarde vil træde på bremsen.

Ja, måske har vi i øjeblikket inflation. Men vi skal huske på, at vi kommer fra et årti uden inflation, og hvis der trædes på bremsen, så vil inflationen igen aftage. Det betyder, at set over en årrække så har inflationen været lav og tangerer mod et nul, også selvom der måtte komme et år eller to med en mærkbar inflation.

Problemet ses tydeligt på det finansielle marked, hvor den korte rente er lav og faldende, samtidig med at markedsrenten på obligationer har været stigende. Der er overvejende sandsynlighed for, at Christine træder på bremsen, og inflationen dermed igen falder.

Det betyder, at det spænd, der i det sidste år er opbygget mellem den lange rente og den korte rente, vil udjævne sig. Mest sandsynligt er det, at det vil være den lange rente, der igen vil være faldende. Det er dog en bevægelse, der vil tage tid.

Hvor er vi som landmænd i alt det her?

Vi husker alle sammen al den bebrejdelse, vi landmænd har fået for vores gældsætning, der toppede på 350 milliarder – uansvarligt og skandaløst! Dertil må jeg nok sige, at vores medborgere er kommet særdeles godt med. Landbruget har faktisk i de senere år afdraget på og dermed sænket sin gæld – stik modsat af den private gældsætning – fra 350 milliarder i 2014 til 290 milliarder i 2020.

Det er glædeligt, at landbruget er gået efter konsolidering. Det skal landbruget fortsætte med. Jeg er godt klar over, at særligt producenter af smågrise er udfordret på dette punkt, og at den overskudlikviditet, der for deres vedkommende blev opbygget i 2019 og 2020, snart er brugt op.

Planteavl og mælkeproduktion har til gengæld muligheden for konsolidering i 2022, hvilket i øjeblikket er mere tvivlsomt for svineproduktionen.

Den store usikkerhed omkring vækst i Europa, USA og resten af verden giver også usikkerhed i forhold til efterspørgsel og dermed prissætning på varer. Det er måske det område, jeg er mest bekymret for. Det er uforudsigeligt, hvordan det vil bevæge sig. Måske pejlepunkterne på kort og mellemkort sigt er ret træfsikre, men på lang sigt er det straks mere vanskeligt. Derfor skal investeringer overvejes ganske nøje, før de igangsættes.

Ud over den generelle økonomiske udvikling er der mange andre faktorer, der vil påvirke de kommende års produktionsrammer. Det gælder klimatilpasning, vand- og miljømål og andre politiske rammer, der alt sammen strammer til overfor landbruget.

Jeg vil tro, at de store udsving i markedsvilkår og snævre politiske rammer bliver landbrugets største udfordring.

Hvis jeg skal være tro overfor denne beretning og dermed mit syn på den økonomiske udvikling, så er jeg nødt til at sige, at må vi forvente en del år med negative pengemarkedsrenter og dermed negative renter på kortrentelån.

Vi må ligeledes forvente, at renten på lån med lang løbetid formentlig vil være svagt faldende over tid, men påvirkelig overfor markedsstød, markedsforventninger og spekulation.

En ting, jeg er ret sikker på, er, at markedsvilkårene for landbrugsvarer er langt mere følsomme for den enkelte landmand end udsving i renten. Derfor betyder renten og dens bevægelse langt mindre for landbruget og skal derfor tillægges mindre betydning i den samlede økonomiske balance.

Kan landbruget fastholde evnen til at konsolidere sig, så har landbruget i Danmark et godt økonomisk udgangspunkt for fremtiden. Stærkest er de landmænd, der ikke har bankgæld.

Afslutning

Med min beretning har jeg hermed forsøgt at give et kort overblik over de nationale og internationale økonomiske strukturer, der får betydning for landbrugsproduktionen og investeringer i landbruget.

Jeg håber, at denne beretning sammen med de øvrige indlæg i aften kan danne et helhedsbillede af de rammer, der får betydning for vores landbrug, og hvordan vi taktisk og strategisk skal agere med vores landbrug.

Tak for jeres lydhørhed.

Tidlige regnskaber 2021

2021 blev et turbulent år for landbruget.

Tre jyske landboforeninger kommer med de første regnskaber for 2021. På trods af de udfordrede smågriseproducenter, der afsatte til puljenotering, så præsterede landbruget bedre end forventet. Der er en generel god indtjening på alle produktionsgrene. De stigende afgrødepriser hos planteavlerne er med til at trække dem i en særdeles gunstig retning.

De tre landboforeninger, Djursland Landboforening, Agri Nord og Fjordland er gået sammen om at komme med de tidlige regnskaber for 2021. Der indgår i alt 150 regnskaber.

Samlet set viser regnskaberne for 2021, at landbruget har formået at fastholde de sidste års tilegnede robusthed. Dog ser vi små sprækker hos smågriseproducenter grundet faldende notering og afsætning af smågrise til udlandet.

”Generelt har det for landbruget været et godt indtjeningsår, men svineproduktionen halter efter. Der er ingen tvivl om, at de smågriseproducenter, der har solgt til eksport, og dermed fået en pris, der er 100 kr. under den beregnede notering, er ramt langt hårdere end dem, der har haft en fast aftale på hjemmemarkedet”, fortæller Leif Lanng, Virksomhedsrådgiver, Fjordland.

2021 har været præget af stigende omkostninger. Vi har dog ikke set den fulde effekt grundet lagerføring og langtidskontrakter.

”Landbruget har i 2021 båret frugt af langtidskontrakter på eksempelvis foder og gødning. Det giver en forsinkelse på omkostningerne – en tidsmæssig forskydning, som vi kommer til at forholde os til senere”, forklarer Carsten Sørensen, afdelingsleder, Driftsøkonomi, Djursland Landboforening.

Tal i t.kr.	Resultat efter finansiering		Soliditet i %	
	2020	2021	2020	2021
Kvæg konventionel	1.078	1.683	18	20
Kvæg økologisk	994	1.609	17	18
Søer, 30 kg grise	2.308	338	22	22
Slagtesvin	2.835	2.273	27	28
Planteavl	485	961	33	34

Mælkeproducenterne: Stigende priser går direkte på bundlinjen

Mælkeprisen hos de konventionelle mælkeproducenter er i 2021 steget med 25 øre pr. kg EKM, hvorimod selve ydelsen er uændret i forhold til 2020. Årsagen til, at ydelsen er uændret, kan bl.a. findes i fodersammensætningen, da mælkeproducenterne har skiftet til non GMO foder. Konjunkturerne udgør en mindre andel af det forbedrede resultat, ligesom de stigende kødpriser har været med til at påvirke resultatet i en positiv retning. De samlede investeringer er faldet, og regulerer man for køb af jord, så svarer investeringerne til afskrivningerne.

”Mælkeproducenterne får et boost med en lignende tendens, som vi tidligere har set hos svineproducenterne. De har i løbet af 2021 opnået udmærkede priser og haft stabile omkostninger, hvor de samtidig ikke har haft flere investeringer end det, der har været nødvendigt”, siger Carsten Sørensen, afdelingsleder Driftsøkonomi, Djursland Landboforening.

Mælkeproducenterne ser nu ind i en periode med stigende priser, men også stigende omkostninger til blandt andet foder. Det gælder tillige for de andre produktionsgrene.

Hos de økologiske mælkeproducenter ses en ydelsesstigning på 221 kg EKM pr. årsko og 18 øre pr. kg EKM, hvorimod antallet af årskøer er uændret. De har haft den samme fremgang i resultatet, som de konventionelle. Også konjunkturerne udgør det samme og økologerne har også haft en stigning i priserne på slagtedyrl.

So-hold: Stor spredning i resultaterne

2021 bød på en stor spredning i resultaterne hos so-holderne, hvor det specielt var sidste kvartal af 2021, som gjorde den store forskel.

”Det gik pludseligt rigtig stærkt hos so-holderne, og der er enorm stor forskel på første kvartal og fjerde kvartal. Indtjeningen og bytteforholdene blev markant forringet efter høsten, og det er udslagsgivende for resultatet”, forklarer Jørgen Cæsar, virksomhedsrådgiver, Agri Nord.

Selvom produktiviteten stort set har været uændret hos so-holderne, så har foderomkostningerne været stigende. De smågriseproducenter, som har solgt til eksport, har som tidligere nævnt været langt hårdere ramt end de, som har haft en fast aftale på hjemmemarkedet. De i analysen anvendte regnskaber viser, at prislefaldet på smågrise påvirker i gennemsnit bundlinjen med 2,3 mio. kr. i en negativ retning.

”De, der har solgt til udlandet, har fået 100 kr. mindre (end den beregnede notering). Det koster jo det samme at lave en gris, de har ganske enkelt bare ikke fået det samme for den – og det gjaldt også i 2020. Er man robust, kan man godt stå imod store udsving. Den robusthed er der i det foregående

år blevet skabt mange steder, men selv de robuste kan blive drænet i en tid som denne”, understreger Jørgen Cæsar.

Slagtesvin: Tre gode år på stribe

Slagtesvineproducenterne har klaret sig overraskende godt i 2021 taget i betragtning, at noteringen i løbet af 2021 faldt med 2 kr. pr. kg. Her skyldes det endnu engang de gode foderkontrakter, som er lavet i en periode med lave priser. Samtidig er mange slagtesvineproducenter også planteavlere, og det giver et godt plus til deres bundlinje.

”Slagtesvineproducenterne har haft gavn af de faldende priser på smågrise. Slagtesvinene klarer sig godt. Det er langt fra det billede, vi så for bare 5 år siden. De er blevet langt mere professionelle, og der er i dag penge i at være slagtesvineproducent”, konkluderer Leif Lanng, virksomhedsrådgiver, Fjordland.

Soliditeten hos slagtesvinene er god. 2021 viser en robusthed, hvor de er modstandsdygtige overfor udsving i afregningspriserne.

”Slagtesvinene har haft tre gode år, hvilket giver dem en soliditet på 28 %. Det må i den grad anses som værende tilfredsstillende”, mener Leif Lanng, virksomhedsrådgiver, Fjordland

Planteavl: De går kronede dage i møde

Planteavlerne oplevede i 2021 en pæn stigning i bruttoudbyttet grundet de stigende afregningspriser på afgrøderne. Her var det særligt korn og raps, som var de store højdespringere.

Kapacitetsomkostningerne har haft en svag stigning, hvorimod der har været et fald i investeringerne.

”Hos planteavlerne ser vi tydeligt gevinsten af de stigende afgrødepriser. Planteavlerne sikrer sig i 2021 et afkast, som næsten gør husdyrproducenterne misundelige. Der bliver i 2021 endnu engang afdraget. Med en soliditet på 34 % har planteavlerne generelt en forbedret egenkapital”, forklarer Carsten Sørensen, afdelingsleder Driftsøkonomi, Djursland Landboforening.

Helt generelt, for samtlige produktionsgrene, er der en tendens til, at både lønninger og energipriser stiger. Her er der særligt tale om elpriserne, da olieomkostningerne ikke slår igennem i 2021, da der er mange, der allerede har dækket sig ind her.

2021 bar præg af rigtig gode kontrakter, som har været med til at bære fornuftige resultater igennem, så den generelle prisstigning, som man så i det øvrige samfund, ramte i 2021 ikke landbruget. Når disse kontrakter fremadrettet skal fornyes, så bliver det til et højere prisniveau.

Få mere at vide:

Der er mulighed for at få flere detaljer om de første regnskabsresultater, når Agri Nord holder kongres den 7. februar, Fjordland afvikler deres kongres den 8. februar og Djursland Landboforening holder årsmøde den 8. februar.

KVÆG

Produktionsomfang	2020	2021
Antal regnskaber	49	49
Landbrugsareal ha/bedrift	194	194
Antal årskøer pr bedrift	230	227
Kg EKM/årsko	11.312	11.340
Aktiver pr bedrift (1.000 kr.)	39.005	39.960
Egenkapital (1.000 kr.)	6.951	7.912
Ændring driftskredit (1.000 kr.)	93	-220

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2020	2021
Bruttoudbytte	9.309	10.363
Stykomkostninger	-4.595	-4.867
Dækningsbidrag	4.714	5.496
Kapacitetsomkostninger	-2.490	-2.601
Afskrivninger	-827	-880
Resultat af primær drift	1.397	2.015
Afkoblet støtte	500	501
Anden indtjening	68	31
Renteomkostninger	-603	-591
Øvrig finansiering inkl. forpagtning	-285	-273
Resultat efter finansiering	1.077	1.683
Privat indtægt	218	222
Resultat før regulering	1.295	1.905

Regulering i øvrigt

122 -15

Arets resultat før skat **1.417** **1.890**

Likviditet (1.000 kr.) **2020** **2021**

Aret resultat overført **1.417** **1.890**

Tilbageførsel i alt 651 749

Privat inkl. betalt skat og pension -579 -731

Ændring besætning -112 -10

Ændring beholdninger -202 -54

Likviditet efter regulering og privat **1.175** **1.844**

Investeringer fast ejendom -962 -723

Investeringer inventar -625 -558

Øvrige investeringer -195 -233

Investeringer i alt **-1.782** **-1.514**

Likviditetsresultat før afdrag **-607** **330**

Afdrag realkredit 647 -236

Afdrag banklån ekskl. driftskredit -24 203

Ændring øvrig gæld/tilgodehavende -109 -77

Ændring driftskredit **93** **-220**

Balance (1.000 kr.) **2020** **2021**

Aktiver i alt **39.005** **39.960**

Gæld i alt (inkl. udskudt skat) **-32.054** **-32.048**

Egenkapital **6.951** **7.912**

KVÆG ØKO

Produktionsomfang	2020	2021
Antal regnskaber	18	18
Landbrugsareal ha/bedrift	267	243
Antal årskøer pr bedrift	180	180
Kg EKM/årsko	10.041	10.260
Aktiver pr bedrift (1.000 kr.)	38.395	39.794
Egenkapital (1.000 kr.)	6.416	7.069
Ændring driftskredit (1.000 kr.)	303	-157

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2020	2021
Bruttoudbytte	8.942	9.594
Stykomkostninger	-4.113	-4.170
Dækningsbidrag	4.829	5.424
Kapacitetsomkostninger	-2.442	-2.626
Afskrivninger	-910	-814
Resultat af primær drift	1.477	1.984
Afkoblet støtte	599	544
Anden indtjening	16	17
Renteomkostninger	-554	-521
Øvrig finansiering inkl. forpagtning	-544	-415
Resultat efter finansiering	994	1.609
Privat indtægt	229	284
Resultat før regulering	1.223	1.893

Regulering i øvrigt	8	-71
Årets resultat før skat	1.231	1.822
Likviditet (1.000 kr.)	2020	2021
Året resultat overført	1.231	1.822
Tilbageførsel i alt	1.040	734
Privat inkl. betalt skat og pension	-704	-1.017
Ændring besætning	-23	-51
Ændring beholdninger	-22	19
Likviditet efter regulering og privat	1.522	1.507
Investeringer fast ejendom	-1.002	-792
Investeringer inventar	-600	-1064
Øvrige investeringer	-134	-279
Investeringer i alt	-1.736	-2.135
Likviditetsresultat før afdrag	-214	-628
Afdrag realkredit	-451	451
Afdrag banklån ekskl. driftskredit	189	-180
Ændring øvrig gæld/tilgodehavende	173	514
Ændring driftskredit	303	-157

Balance (1.000 kr.)	2020	2021
Aktiver i alt	38.395	39.794
Gæld i alt (inkl. udskudt skat)	-31.979	-32.725
Egenkapital	6.416	7.069

SOHOLD

Produktionsomfang	2020	2021
Antal regnskaber	19	19
Landbrugsareal ha/bedrift	170	164
Antal årssøer pr bedrift	764	765
Antal slagtesvin produceret	810	822
Aktiver pr bedrift (1.000 kr.)	45.463	46.647
Egenkapital (1.000 kr.)	10.073	10.064
Ændring driftskredit (1.000 kr.)	279	506

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2020	2021
Bruttoudbytte	13.037	11.530
Stykomkostninger	-6.253	-6.594
Dækningsbidrag	6.784	4.936
Kapacitetsomkostninger	-3.131	-3.261
Afskrivninger	-995	-1.008
Resultat af primær drift	2.658	667
Afkoblet støtte	338	330
Anden indtjening	41	56
Renteomkostninger	-576	-552
Øvrig finansiering inkl. forpagtning	-152	-162
Resultat efter finansiering	2.309	339
Privat indtægt	197	231
Resultat før regulering	2.506	570
Regulering	77	72
Årets resultat før skat	2.583	642

Likviditet (1.000 kr.)	2020	2021
Året resultat overført	2.583	642
Tilbageførsel i alt	1.781	1.042
Privat inkl. betalt skat og pension	-990	-642
Ændring besætning	-62	13
Ændring beholdninger	-182	35
Likviditet efter regulering og privat	3.130	1.090
Investeringer fast ejendom	-706	-2.067
Investeringer inventar	-469	-340
Øvrige investeringer	-157	-201
Investeringer i alt	-1.332	-2.608
Likviditetsresultat før afdrag	1.798	-1.518
Afdrag realkredit	-478	1184
Afdrag banklån ekskl. driftskredit	-1.324	73
Ændring øvrig gæld/tilgodehavende	-274	-245
Ændring driftskredit	278	506

Balance (1.000 kr.)	2020	2021
Aktiver i alt	45.463	46.647
Gæld i alt (inkl. udskudt skat)	-35.390	-36.583
Egenkapital	10.073	10.064

Slagtesvin

Produktionsomfang	2020	2021
Antal regnskaber	19	19
Landbrugsareal ha/bedrift	218	222
Antal slagtesvin produceret	14.764	14.812
Aktiver pr bedrift (1.000 kr.)	52.829	54.420
Egenkapital (1.000 kr.)	14.253	15.378
Ændring driftskredit (1.000 kr.)	-248	-59

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2020	2021
--------------------------------------	-------------	-------------

Bruttoudbytte	12.584	12.371
Stykomkostninger	-6.527	-7.011
Dækningsbidrag	6.057	5.360
Kapacitetsomkostninger	-2.021	-2.176
Afskrivninger	-829	-826
Resultat af primær drift	3.207	2.358
Afkoblet støtte	447	459
Anden indtjening	94	200
Renteomkostninger	-477	-429
Øvrig finansiering inkl. forpagtning	-435	-314
Resultat efter finansiering	2.836	2.274
Privat indtægt	331	350
Resultat før regulering	3.167	2.624
Regulering	154	92
Arets resultat før skat	3.321	2.716

Likviditet (1.000 kr.)	2020	2021
-------------------------------	-------------	-------------

Aret resultat overført	3.321	2.716
Tilbageførsel i alt	1.464	799
Privat inkl. betalt skat og pension	-1.228	-1.098
Ændring besætning	-331	238
Ændring beholdninger	-215	-137
Likviditet efter regulering og privat	3.011	2.518
Investeringer fast ejendom	-1.025	-929
Investeringer inventar	-572	-673
Øvrige investeringer	-272	-167
Investeringer i alt	-1.869	-1.769
Likviditetsresultat før afdrag	1.142	749
Afdrag realkredit	316	471
Afdrag banklån ekskl. driftskredit	-85	101
Ændring øvrig gæld/tilgodehavende	-1.125	-1.380
Ændring driftskredit	-248	59

Balance (1.000 kr.)	2020	2021
----------------------------	-------------	-------------

Aktiver i alt	52.829	54.420
Gæld i alt (inkl. udskudt skat)	-38.576	-39.042
Egenkapital	14.253	15.378

Planteavl

Produktionsomfang	2020	2021
Antal regnskaber	16	16
Landbrugsareal ha/bedrift	257	265
Aktiver pr bedrift (1.000 kr.)	25.187	25.646
Egenkapital (1.000 kr.)	8.358	8.846
Ændring driftskredit (1.000 kr.)	82	-302
Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2020	2021
Bruttoudbytte	2.771	3.377
Stykomkostninger	-697	-736
Dækningsbidrag	2.074	2.641
Kapacitetsomkostninger	-1.031	-1.075
Afskrivninger	-311	-260
Resultat af primær drift	732	1.306
Afkoblet støtte	540	547
Anden indtjening	4	26
Renteomkostninger	-175	-170
Øvrig finansiering inkl. forpagtning	-617	-748
Resultat efter finansiering	484	961
Privat indtægt	307	320
Resultat før regulering	791	1.281
Regulering	41	-11
Arets resultat før skat	832	1.270
Likviditet (1.000 kr.)	2020	2021
Aret resultat overført	832	1.270
Tilbageførsel i alt	254	82
Privat inkl. betalt skat og pension	-366	-514
Ændring besætning	0	0
Ændring beholdninger	15	-124
Likviditet efter regulering og privat	735	714
Investeringer fast ejendom	-972	-25
Investeringer inventar	-358	-298
Øvrige investeringer	-5	-30
Investeringer i alt	-1.335	-353
Likviditetsresultat før afdrag	-600	361
Afdrag realkredit	467	-53
Afdrag banklån ekskl. driftskredit	101	-38
Ændring øvrig gæld/tilgodehavende	-50	33
Ændring driftskredit	82	-303
Balance (1.000 kr.)	2020	2021
Aktiver i alt	25.187	25.646
Gæld i alt (inkl. udskudt skat)	-16.828	-16.799
Egenkapital	8.359	8.847

Økonomi og Regnskab.